

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

ATZINUMS
pārbaudes lietā Nr. 2023-17-16DB
Rīgā

22.10.2024.

Nr. 6-6/48

Ministru kabinets
pasts@mk.gov.lv

Jelgavas valstspilsētas pašvaldība
pasts@jelgava.lv

Latvijas Republikas pašvaldības

zināšanai: **Latvijas Republikas Saeima**
saeima@saeima.lv

**Par trūkumiem paaugstinātas nekustamā īpašuma nodokļa likmes piemērošanā ekspluatācijā
nenodotām būvēm**

Tiesībsargs, pamatojoties uz personas iesniegumu, ierosināja pārbaudes lietu par paaugstinātas nekustamā īpašuma nodokļa likmes piemērošanu ekspluatācijā nenodotām būvēm Jelgavas valstspilsētas pašvaldībā (turpmāk tekstā arī – Pašvaldība).

Iesnieguma pamatā bija sūdzība par apgrūtinātu pieeju Valsts zemes dienesta pakalpojumam 2023. gada janvārī, kas ierobežoja personas iespējas nodot būvi ekspluatācijā normatīvajos aktos noteiktā termiņā tā, lai nebūtu jāmaksā paaugstinātā nekustamā īpašuma nodokļa likme.

Pārbaudes gaitā tiesībsargs konstatēja, ka pakalpojuma pieejamība ir uzlabojusies, veicot vairāku normatīvo aktu¹ grozījumus un citus pasākumus.

¹ Grozījumi Ministru kabineta 2012.gada 10.aprīļa noteikumos Nr.263 "Kadastra objekta reģistrācijas un kadastra datu aktualizācijas noteikumi", kas stājās spēkā 2023.gada 28.janvārī, 2023.gada 28.martā stājās spēkā Ministru kabineta 2023.gada 7.marta noteikumi Nr.116 "Būvju kadastrālās uzmērīšanas noteikumi" un 2024.gada 23.aprīļa grozījumi Ministru kabineta 2023.gada 7.marta noteikumi Nr.116 "Būvju kadastrālās uzmērīšanas noteikumi"

Vienlaikus tiesībsargs, saredzot pirmšķietami prettiesisku paaugstinātās nodokļa likmes piemērošanu, uzskatīja par nepieciešamu padziļināti vērtēt Pašvaldības praksi, piemērojot paaugstināto nekustamā īpašuma nodokļa likmi ekspluatācijā nenodotām būvēm kopsakarā ar Jelgavas valstspilsētas pašvaldības 2016.gada 22.septembra saistošo noteikumu Nr.16-19 "Nekustamā īpašuma nodokļa piemērošana Jelgavas valstspilsētas administratīvajā teritorijā" (turpmāk – Saistošie noteikumi) 8.punktu un likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" (turpmāk arī – Likums) 3.panta 1.⁶ daļu.

I Tiesiskie un faktiskie apstākļi²

[1] Saistošo noteikumu 8.punktā noteikts, ka "Būvi, kuras būvniecībā pārsniegts normatīvajos aktos noteiktais **kopējais būvdarbu veikšanas ilgums**, ar nākamo mēnesi pēc būvniecības termiņa izbeigšanās līdz mēnesim, kad parakstīts akts par būves pieņemšanu ekspluatācijā, apliek ar nekustamā īpašuma nodokļa likmi 3% apmērā no lielākās kadastrālās vērtības:

- 8.1. būvei piekritīgās zemes kadastrālās vērtības;
- 8.2. būves kadastrālās vērtības".³

² Faktisko un tiesisko apstākļu noskaidrošanai tiesībsargs ir pieprasījis un saņēmis informāciju no Finanšu ministrijas 2023.gada 6.jūlija vēstulē Nr. 4.1-6/4/ / 2143 "Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta 1.⁶daļā noteikto regulējumu attiecībā uz būvi, kuras būvniecībā pārsniegts normatīvajos aktos noteiktais kopējais būvdarbu veikšanas ilgums", Ekonomikas ministrijas 11.07.2023.gada 11.jūlija atbildē Nr. 3.3-6/2023/4209N "Par paaugstinātu nekustamā īpašuma nodokļa likmes piemērošanu", Jelgavas valstspilsētas pašvaldības 2023.gada 7.jūlija atbildē Nr. 2.1-12/2752 "Par paaugstinātu nekustamā īpašuma nodokļa likmes piemērošanu" un 2024.gada 1.oktobra vēstulē Nr.21-12/5023 "Par informācijas sniegšanu", Valsts zemes dienesta Zemgales reģionālās pārvaldes 2024.gada 22.janvāra vēstulē Nr.2-06-Z/70 "Par informācijas sniegšanu", Valsts zemes dienesta 2024.gada 8.februāra vēstulē Nr. 2-06/139 "Par būvju kadastrālās uzmērīšanas termiņiem", Latvijas Pašvaldību savienības 2024.gada 26.janvāra atbildē Nr. Nr. 202401/SAN1143/NOS13 "Par paaugstinātu nekustamā īpašuma nodokļa likmi".

³ Pirms Saistošo noteikumu 8.punkta spēkā stāšanās spēkā bija Jelgavas pilsētas pašvaldības 2014.gada 25.septembra saistošie noteikumi Nr.14-20 "Nekustamā īpašuma nodokļa piemērošana Jelgavas pilsētas administratīvajā teritorijā", kuru 5.punktā bija noteikts Noteikumu 8.punktam identisks regulējums. Šo noteikumu Paskaidrojuma rakstā, atsaucoties uz likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta pirmo 6 prim daļu, rakstīts, "Lai veicinātu pašvaldības administratīvās teritorijas sakārtošanu un pasargātu sabiedrību un vidi no ilgstoša būvniecības procesa, gadījumos, kad būve normatīvajos aktos noteiktajā laikā netiek pabeigta un nodota ekspluatācijā, būvi, kuras būvniecībā pārsniegts normatīvajos aktos noteiktais kopējais būvdarbu veikšanas ilgums, līdz būves pieņemšanas ekspluatācijā apstiprināšanai pašvaldībā apliek ar nekustamā īpašuma nodokļa likmi 3 procentu apmērā no lielākās kadastrālās vērtības (būvei piekritīgās zemes kadastrālās vērtības vai būves kadastrālās vērtības)."

Saistošo noteikumu 8.punkts pieņemts saskaņā ar Likuma 3.panta 1.⁶ daļu⁴, kas paredz, ka pašvaldības var piemērot nekustamā īpašuma nodokļa likmi 3 procentu apmērā no zemes vai būves kadastrālās vērtības būvēm, kuru būvniecībā pārsniegts normatīvajos aktos noteiktais kopējais būvdarbu veikšanas ilgums, ar nākamo mēnesi pēc būvniecības termiņa izbeigšanās līdz mēnesim, kad parakstīts akts par būves pieņemšanu ekspluatācijā, ja to ir noteikusi pašvaldība savos saistošajos noteikumos.

[2] Vienlaikus ar Likuma 3.panta 1.⁶ daļas pieņemšanu Likumā ierakstīts arī Pārejas noteikumu 59.punkts, nosakot, ka “Būvēm, kuru būvniecībai pirms 2013.gada 1.jūlija ir izsniegta būvatļauja, bet tās derīguma termiņš beidzies pēc 2013.gada 31.decembra un 12 mēnešu laikā pēc būvatļaujas derīguma termiņa beigām būves nav nodotas ekspluatācijā vai būvatļaujas atjaunotas, **ar 13.mēnesi pēc būvatļaujas derīguma termiņa beigām piemēro** šā likuma 3.panta 1.⁶ daļā noteikto nodokļa uzlikšanas kārtību līdz būves nodošanai ekspluatācijā.”

Tiesībsargs konstatē, ka Likuma Pārejas noteikumu 59.punkta regulējumam atbilstoša norma Saistošajos noteikumos nav iekļauta.

[3] Saistošo noteikumu 8.punkta un Likuma 3.panta 1.⁶ daļas regulējuma skaidrībai atzīmējams, ka būvniecības jomu regulējošie normatīvie akti neparedz terminu “kopējais būvdarbu veikšanas ilgums”.

[3.1] Normatīvajā regulējumā⁵ tiek lietots termins – **maksimālais būvdarbu veikšanas ilgums**.

Maksimālais būvdarbu veikšanas ilgums ir termiņš, kāds sākotnēji būvdarbu veikšanai noteikts būvatļaujā. Atbilstoši vispārīgajiem būvnoteikumiem būvēm, kurām netika veikts paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējums, maksimālais būvdarbu veikšanas ilgums ir 8 gadi.⁶

⁴ Likuma 3.panta 1.⁶ daļā noteikts, ka “Būvi, kuras būvniecībā pārsniegts normatīvajos aktos noteiktais **kopējais būvdarbu veikšanas ilgums**, ar nākamo mēnesi pēc būvniecības termiņa izbeigšanās līdz mēnesim, kad parakstīts akts par būves pieņemšanu ekspluatācijā, apliek ar nekustamā īpašuma nodokļa likmi 3 procentu apmērā, ja to ir noteikusi pašvaldība savos saistošajos noteikumos, kurus tā publicē ne vēlāk kā līdz pirmstaksācijas gada 1.novembrim, no lielākās turpmāk minētās kadastrālās vērtības:

1) būvei piekritīgās zemes kadastrālās vērtības;
2) būves kadastrālās vērtības.”

⁵ Ministru kabineta 2014. gada 19. augusta noteikumu Nr. 500 "Vispārīgie būvnoteikumi" un Ministru kabineta 2014.gada 2.septembra noteikumu Nr.529 "Ēku būvnoteikumi".

⁶ Ministru kabineta 2014. gada 19. augusta noteikumu Nr. 500 "Vispārīgie būvnoteikumi" 80.punkts.

Jāņem vērā, ka būvēm, kuru būvniecībai būvatļauja ir izsniegta pirms 2014. gada 1. oktobra⁷, maksimālais būvdarbu veikšanas termiņš netika noteikts. Līdz ar to būvēm, kuru būvniecībai būvatļauja izsniegta pirms 2014.gada 1.oktobra un būvdarbi ir likumīgi uzsākti līdz 2014.gada 1.oktobrim⁸, bet būvatļaujā nav norādīts būvdarbu maksimālais ilgums, - maksimālais būvdarbu veikšanas termiņš (astoņi gadi) **ir skaitāms no 2014. gada 1. oktobra** neatkarīgi no brīža, kad būvatļauja ir izsniegta. Proti, izšķiroša nozīme maksimālā būvdarbu ilguma aprēķināšanai ir tam, vai pirms šo noteikumu spēkā stāšanās izsniegtā būvatļaujā ir vai nav norādīts maksimālais būvdarbu veikšanas ilgums.⁹

[3.2] Ja pēc šī sākotnēji noteiktā maksimālā būvdarbu veikšanas termiņa notecējuma nav iespējams nodot būvi ekspluatācijā, izpildot normatīvajos aktos noteiktus nosacījumus,¹⁰ maksimālais būvdarbu veikšanas termiņš ir pagarināms un būvatļauja ir uzskatāma par spēkā esošu uz attiecīgi noteikto termiņu.

Secināms, ka, summējot maksimālo būvdarbu veikšanas termiņu un pagarināto termiņu būvdarbu veikšanai, **veidojas kopējais būvdarbu termiņš.**

Līdz ar to būvēm, kuru būvniecībai izdotajās būvatļaujās nebija norādīts maksimālais būvdarbu veikšanas termiņš, **tas uzskatāms par beigušos ar 2022.gada 30.septembri.**

[4] Papildus tam ņemot vērā, ka tobrīd iedzīvotājiem, iesniedzot pieteikumu Valsts zemes dienestā, ilgstoši jāgaida uz būves kadastrālās uzmērīšanas lietas izstrādi, 2022. gada 29. septembrī Pašvaldība izdarīja grozījumus Saistošajos noteikumos, pieņemot 8.¹ punktu: "Šo noteikumu 8. punktā minēto nekustamā īpašuma nodokļa likmi nepiemēro līdz 2023. gada 31. decembrim, ja līdz 2022. gada 1. oktobrim Valsts zemes dienestā iesniegts iesniegums par būves kadastrālo uzmērīšanu."

⁷ Būvniecības likums, Ministru kabineta 2014. gada 19. augusta noteikumu Nr. 500 "Vispārīgie būvnoteikumi" un Ministru kabineta 2014.gada 2.septembra noteikumu Nr.529 "Ēku būvnoteikumi" stājās spēkā 2014.gada 1.oktobrī.

⁸ Ievērojot, ka 2014.gada 1.oktobrī spēkā stājās Ministru kabineta 2014. gada 19. augusta noteikumu Nr. 500 "Vispārīgie būvnoteikumi" 80. un 171. punkts.

⁹ Skat. Augstākās tiesas 2024.gada 19.janvāra rīcības sēdes lēmumu Nr. SKA-273/2024 lietā Nr.A420163922.

¹⁰Saskaņā ar Ministru kabineta 2014.gada 2.septembra noteikumu Nr.529 "Ēku būvnoteikumi" (turpmāk – Ēku būvnoteikumi) 94.puntu, ja būvdarbi nav pabeigti līdz 2022.gada 30.septembrim un būve šajā termiņā nav nodota ekspluatācijā, institūcija, kura pilda būvvaldes funkcijas, var pagarināt maksimālo būvdarbu veikšanas termiņu, pagarinot esošo būvatļauju. Maksimālo būvdarbu veikšanas ilgumu var pagarināt pēc šo būvnoteikumu 97. punktā minēto nosacījumu izpildes.

[5] Pēc Pašvaldības sniegtajiem datiem pašvaldības iestādes "Centrālā pārvalde" Būvvaldes speciālisti veikuši izdoto būvatļauju pārbaudi, apkopojot informāciju uz 2022.gada 1.oktobra par objektiem, kuriem būvdarbi netika pabeigti līdz 2022.gada 30.septembrim un būve šajā termiņā netika nodota ekspluatācijā. Kopumā identificēti 329 objekti, kuriem Pašvaldības iestādes "Centrālā pārvalde" Finanšu departaments piemērojis Saistošo noteikumu 8.punktu. Proti, Pašvaldības administratīvajā teritorijā normatīvajos aktos noteiktais kopējais būvdarbu veikšanas ilgums ir pārsniegts 329 būvēm, kas ir 7,4% no kopējo izsniegto būvatļauju skaita.

Savukārt no minētajām 329 būvatļaujām **137 būvatļaujas** ir tādas, kas izsniegtas līdz 2013.gada 1.jūlijam.

Pašvaldība paskaidroja, ka gadījumos, ja būve nav pabeigta sākotnēji būvniecības normatīvajos aktos noteiktajā laikā, bet būvdarbu turpināšanai pagarināta esošā būvatļauja, kas nosaka jaunu būvniecības pabeigšanas termiņu, tad šāda būve ar paaugstinātu nekustamā īpašuma nodokļa likmi aplikta netiek.

[6] 2022.gadā jau tikusi vērtēta Likuma 3.panta 1.⁶ daļā noteiktā normatīvā regulējuma piemērošana,¹¹ par ko Finanšu ministrija sniegusi viedokli¹², ka vienotas interpretācijas nodrošināšanai saistībā ar Likuma 3.panta 1.⁶ daļas piemērošanu, **ar nekustamā īpašuma nodokļa likmi trīs procentu apmērā aplik tādas būves, kurām nav derīga būvatļauja** (atbilstoši Būvniecības likuma un tam pakārtotajos Ministru kabineta noteikumos noteiktajām prasībām ir beidzies sākotnējās būvatļaujas derīguma termiņš vai pagarinātās būvatļaujas derīguma termiņš). Vienlaikus Finanšu ministrija informējusi, ka, veicot kārtējos grozījumus Likumā tiks precizēta Likuma 3.panta 1.⁶ daļas redakcija, lai nodrošinātu vienotu interpretāciju šīs normas piemērošanai.

Tāpat Finanšu ministrija lūgusi Ekonomikas ministriju sniegt pašvaldībām izsmeļošu skaidrojumu par to, kuros gadījumos būvatļaujas termiņš var tikt pagarināts, kādi nosacījumi ir jāievēro fiziskai vai juridiskai personai, veicot šos būvatļaujas termiņa pagarināšanu u.c. jautājumiem, kas saistīti ar

¹¹ Notika iesaistīto iestāžu – Ekonomikas ministrijas, Latvijas Pašvaldību savienības un Rīgas domes – savstarpēja sadarbība (sanāksme, sarakstes par normatīvā regulējuma piemērošanu), papildus par to informējot arī Tieslietu ministriju, kuras padotības iestāde Valsts zemes dienests ir viena no iesaistītajām pusēm, lai būves īpašnieks varētu nodot būvi ekspluatācijā. Sanāksme notika 2022.gada 7.septembrī un tajā piedalījās pārstāvji no Ekonomikas ministrijas, Latvijas Pašvaldību savienības un Rīgas domes.

¹² Finanšu ministrijas 2022.gada 15.septembra vēstule Nr. 4.1-6/4/2691 Ekonomikas ministrijai, Tieslietu ministrijai, Latvijas Pašvaldību savienībai un Rīgas domes struktūrvienībām. Finanšu ministrijas vēstuli Latvijas Pašvaldību savienība ir pārsūtījusi visām Latvijas pašvaldībām.

derīgas būvatļaujas noteikšanu, lai pašvaldības varētu korekti piemērot Likuma 3.panta 1.⁶ daļu.¹³ Ekonomikas ministrija ar 2022.gada 31.oktobra vēstuli Nr. 3.3-6/2022/6626N informēja Finanšu ministriju, ka pašvaldībām pieejamā veidā tiks publicēts informatīvs materiāls par būvatļauju pagarināšanu, kā arī būvju nodošanu ekspluatācijā.

[7] Papildus tam pārbaudes lietas izskatīšanas gaitā tiesībsargs ir saņēmis informāciju¹⁴ par citas pašvaldības īstenotu praksi, kas pēc būvatļaujas termiņa pagarinājuma joprojām piemēro nekustamā īpašuma nodokļa paaugstināto likmi 3% apmērā.

II Tiesībsarga vērtējums

Tiesībsarga uzdevums ir veicināt civiltiesību aizsardzību un sekmēt, lai valsts vara tiktu īstenota tiesiski, lietderīgi un atbilstoši labas pārvaldības principam.

Par Saistošo noteikumu 8.punkta piemērošanu

[8] Tiesībsargs Saistošo noteikumu 8.punktu atzīst par atbilstošu un saskanīgu ar likuma "Par nekustamo īpašuma nodokli" 3.panta 1.⁶ daļu, ciktāl tā atbilst tās šī brīža redakcijai. Par pareizu ir atzīstama arī Pašvaldības prakse piemērot Saistošo noteikumu 8.punktu tikai gadījumos, kad būvēm nav derīgas būvatļaujas. Tomēr šādā redakcijā Saistošo noteikumu 8. un 8.¹ punkts ir attiecināmi vienīgi uz būvēm, kurām būvatļaujas ir izsniegtas pēc 2013.gada 1.jūlija.

Pašvaldība nav ņēmusi vērā Likuma Pārejas noteikumu 59.punktā¹⁵ noteikto un paaugstināto nekustamā īpašuma nodokļa likmi 3% apmērā piemērojusi ikvienai būvei, kurai beidzies būvatļaujā noteiktais būvdarbu termiņš, neievērojot būvatļaujas izsniegšanas datumu.

Arī Augstākās tiesas senatoru kolēģija 2024. gada 19. janvārī lietā Nr. A420163922 ir norādījusi, ka pašvaldība paaugstinātu nekustamā īpašuma nodokļa likmi 3% apmērā var piemērot gadījumos, kad būvniecībai būvatļauja ir izsniegta pirms 2013.gada 1.jūlija, bet tās derīguma termiņš beidzies pēc 2013.gada 31.decembra un 12 mēnešu laikā pēc būvatļaujas derīguma termiņa beigām būves

¹³ Turpat.

¹⁴ Tiesībsargs 2024.gada 27.septembrī saņēmis iesniegumu "Par Ludzas novada pašvaldības atteikumu veikt nekustamā īpašuma nodokļa pārrēķinu sakarā ar būvatļaujas pagarināšanu", reģistrācijas Nr.1476.

¹⁵ Būvēm, kuru būvniecībai pirms 2013.gada 1.jūlija ir izsniegta būvatļauja, bet tās derīguma termiņš beidzies pēc 2013.gada 31.decembra un 12 mēnešu laikā pēc būvatļaujas derīguma termiņa beigām būves nav nodotas ekspluatācijā vai būvatļaujas atjaunotas, ar 13.mēnesi pēc būvatļaujas derīguma termiņa beigām piemēro šā likuma 3.panta 1.⁶ daļā noteikto nodokļa uzlikšanas kārtību līdz būves nodošanai ekspluatācijā.

nav nodotas ekspluatācijā vai būvatļaujas atjaunotas būvēm. Proti, piemērot tikai ar 13.mēnesi (nevis nākamo mēnesi) pēc būvatļaujas derīguma termiņa beigām.¹⁶

Tātad Pašvaldība nebija tiesīga piemērot paaugstinātu nekustamā īpašuma nodokļa likmi 3% apmērā no zemes vai būves kadastrālās vērtības, sākot ar nākamo mēnesi pēc būvniecības termiņa izbeigšanās, tām 137 būvēm, kurām bija beidzies kopējais būvdarbu veikšanas termiņš, bet būvatļaujas ir izsniegtas pirms 2013.gada 1.jūlija. Proti, Saistošo noteikumu 8.punkta piemērošanā izšķiroša nozīme ir datumam, kad būvatļauja ir izsniegta.

Jāatzīmē, ka labas pārvaldības princips citstarp ietver tiesību normu tiesisku un precīzu piemērošanu. Līdz ar to, piemērojot nekustamā īpašuma nodokļa likmi 3% no zemes vai būves kadastrālās vērtības bez izņēmuma visām būvēm, kurām ir beigusies būvatļauja, **Pašvaldība ir rīkojusies prettiesiski, pārkāpjot labas pārvaldības principu.**

Par likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" 3. panta 1.⁶ daļas tiesisko skaidrību

[9] Labas pārvaldības princips kā konstitucionāla vērtība pagēr tiesību normu skaidrību. "Skaidras un noteiktas tiesību normas ir tiesību pamats un būtiska tiesiskas, demokrātiskas valsts sastāvdaļa. Prasība pēc tiesību normu saturiskās noteiktības nozīmē, ka tiesību normu regulējumā iekļautajam rīcības modelim vai rīcības aizliegumam jābūt pietiekami precīzam tā, lai tiesību normu adresāti atpazītu tiesības un varētu pakārtot savu rīcību tām."¹⁷

[9.1] No Finanšu ministrijas un Ekonomikas ministrijas sniegtajiem skaidrojumiem par normas leģitīmo mērķi secināms, ka konkrētā tiesību norma ir vērsta uz sabiedrības labklājības nodrošināšanu, efektīvi organizējot būvniecības procesus. Nav šaubu, ka ar Likuma 3.panta 1.⁶ daļas piemērošanu, leģitīmais mērķis tiek sasniegts, tiek pārvērtēti būvniecības procesi, atkarībā no apstākļiem būves tiek nodotas ekspluatācijā, tiek pagarināts būvatļaujas izmantošanas termiņš vai, ja būvniecība nav sākusies un nav plānota – būvatļaujas tiek anulētas.

Ir secināms, ka paaugstināta nekustamā īpašuma nodokļa likme 3% apmērā no būves vai būvei piekritīgās zemes kadastrālās vērtības tiek piemērota būvniecības objektiem, kuru būvatļaujām ir beidzies termiņš, uz kādu tās bijušas izsniegtas.

¹⁶ Senāta Administratīvo lietu departamenta 2024.gada 19.janvāra Rīcības sēdes lēmums lietā Nr. A420163922, SKA-273/2024.

¹⁷ Augstākās tiesas 2010.gada 11.marta spriedums SKA-83/2010 lietā A42445606.

Likuma 3.panta 1.⁶ daļa vērsta uz to, lai būvēm būtu derīgas būvatļaujas. Tomēr konkrētās likuma normas redakcionālo nepilnību, kas rada neprecīzu tās interpretāciju, jau iepriekš ir atzinušas atbildīgās iestādes.¹⁸

Turklāt tiesībsargs konstatē, ka, neskatoties uz ministriju sniegtajiem skaidrojumiem¹⁹, atsevišķas pašvaldības tiesību normu nav piemērojušas pareizi.²⁰

[9.2] Labas pārvaldības princips ietver sevī rīcības modeli, kad tiesību normas identificētas redakcionālas neprecizitātes ir novēršamas pārredzamā laika periodā, iestādēm labojot kļūdas un pildot savus dotos solījumus.

Konstatējams, ka kopš 2022.gada 7.septembra, kad notika sanāksme, kurā vērtēja Likuma 3.panta 1.⁶ daļas piemērošanu un sanāksmes dalībnieki vienojās par atbilstīgu tās redakciju, Likuma grozījumi ir izdarīti trīs reizes. No tām divas reizes termiņā, kādā Finanšu ministrija būtu varējusi sagatavot arī atbilstīgu grozījuma priekšlikumu.

Tiesībsarga ieskatā, savlaicīgi nevirzot priekšlikumu grozīt Likuma 3.panta 1.⁶ daļu, **Finanšu ministrija nav rīkojusies atbilstoši labas pārvaldības principam.**

III Tiesībsarga rekomendācijas

Tiesībsarga likuma 25.panta pirmā daļa paredz, ka tiesībsargs pārbaudes lietu pabeidz ar lietā iesaistīto personu izlīgumu vai tiesībsarga atzinumu. Tā kā no pārbaudes lietas apstākļiem izriet, ka izlīgums lietā nav iespējams, tiesībsargs pārbaudes lietu saskaņā ar Tiesībsarga likuma 25. panta trešo daļu pabeidz ar ieteikumiem.

Tiesībsargs aicina:

Ministru kabinetu:

- 1) virzīt grozījumus likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta 1.⁶ daļā, nosakot, ka ar nekustamā īpašuma nodokļa likmi trīs procentu apmērā apliek tādas būves, kurām nav derīga būvatļauja;
- 2) nodrošināt likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta 1.⁶ daļas pareizu piemērošanu visās pašvaldībās.

¹⁸ Skat. iepriekš atzinuma 6.punktu.

¹⁹ Turpat.

²⁰ Tiesībsargs nav vērtējis visu pašvaldību praksi.

Jelgavas valstspilsētas pašvaldību:

veikt nekustamā īpašuma nodokļa pārrēķinu saskaņā ar likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" Pārejas noteikumu 59.punktu tām 137 būvēm, kurām bija beidzies maksimālais būvdarbu veikšanas termiņš, bet būvatļauja izsniegta pirms 2013.gada 1.jūlija.

Visas pašvaldības:

Izvērtēt paaugstināta nekustamā īpašuma nodokļa piemērošanas prakses atbilstību likumam "Par nekustamā īpašuma nodokli", ņemot vērā šajā atzinumā konstatēto. Kļūdainu aprēķinu gadījumā veikt nekustamā īpašuma nodokļa pārrēķinu.

Tiesībsargs aicina rekomendācijas izpildīt **līdz 2025.gada 1.janvārim**.

Ievērojot Tiesībsarga likuma 25.panta ceturto daļu, atzinumam ir rekomendējošs raksturs.

Ar cieņu
tiesībsargs

Juris Jansons

* No 2024.gada janvāra Tiesībsarga biroja gatavotie dokumenti tiek formatēti, ievērojot pieklūstamības prasības personām ar uztveres un redzes traucējumiem.